

**География бойынша Республикалық
олимпиаданың қорытынды кезеңінің
тапсырмалар жинағы
2022/2023
9 сынып
Жазбаша тур**

Шымкент қ. 2023 ж. 21 наурыз

Олимпиаданы орындауға арналған нұсқаулар:

Олимпиада тапсырмаларын шешу үшін сізге жауап бланкілері (парақтың бұрышында арнайы мөр бар) және **шимай парақтар (черновик)** қол жетімді. Сіз осы бос шимай парақтарды шешімдерді жазу үшін пайдалана аласыз, бірақ нәтижелерін жауап парақтарына ауыстыруды ұмытпаңыз. **Шимай парақтағы жауаптар тексерілмейді.**

Шешімдерді жауап бланкілеріне ауыстыру үшін қосымша уақыт **берілмейтінін** ескеріңіз.

Осыларды пайдалануға **рұқсат етіледі:**

- Қаламдар (диаграммалар мен графиктер жасау үшін түрлі-түсті қаламдарды қолдануға рұқсат)
- Қарындаштар
- Сызғыштар мен транспортирлер
- Калькулятор
- Циркуль

Осыларды пайдалануға **тыйым салынады:**

- Атластар және өзге де анықтамалық материалдар, оқулықтар немесе конспектілер.
- Кез келген байланыс құрылғылары: смартфондар, смарт-сағат немесе ішкі жадтан немесе Интернеттен жүктелген мәтіндік, графикалық және/немесе аудио форматтағы ақпаратты бере алатын кез келген басқа гаджеттер.
- Олимпиаданың басқа қатысушыларынан **кез келген нысандағы көмек көруге тыйым салынады.**

Есептеу тапсырмаларында **өлшем бірліктерін қосуды ұмытпаңыз.**

Жауаптарда терминнің орыс немесе қазақ тілдеріне жалпы қабылданған аудармасы болмаса, терминдерді ағылшын немесе орыс тілдерінде қолдануға **рұқсат етіледі.**

Жауап парақтарына анық және таза жазыңыз.

Жұмыс уақыты: 3 сағат (180 минут).

Бұл тур әрқайсысы 10 ұпайдан тұратын 6 тапсырмадан тұрады.

Бұл тур үшін алуға болатын ең көп ұпай саны - 60.

Бұл тур Республикалық олимпиаданың жалпы ұпайларының 40%-ын құрайды.

Осылайша, осы турдың нәтижесін есептеу кезінде келесі формула қолданылады:

$$\frac{X(\text{қатысушы жинаған балл})}{60(\text{максималды жинауға болатын балл})} * 40$$

Мазмұны

A бөлімі. “ҚР өнеркәсібі”	
B бөлімі. “Вулкандық процесстер”	
C бөлімі. “Қазақстанның флорасы”	
D бөлімі. “Әлемдік балық өнеркәсібі”	
E бөлімі. “Әлемнің жазуы (9)”	
F бөлімі. “Бұлттар”	

А бөлімі. “ҚР өнеркәсібі”

Кестені диагональ бойынша белгілі мәліметтерге сәйкес толтырыңыз. Сізге **бір қосымша опциясы** бар әрбір баған үшін келесі жауап опциялары ұсынылады. Аймақтардың силуэттері солтүстікке бағытталмауы мүмкін. [10]

Аймақтың атауы: Атырау облысы, Қарағанды облысы, Шығыс Қазақстан облысы, Ұлытау облысы, Қостанай облысы.

Жан басына шаққандағы жалпы өңірлік өнім (мың теңге): 1065,4; 3104,0; 13145,0; 4663,5; 5293,7.

Өнеркәсіп кәсіпорындары: "Жардем тау-кен байыту комбинаты" АҚ, "Теңізшевройл" ЖШС, "Кентау трансформатор зауыты" АҚ, "Алюминий Қазақстан" АҚ, "Үлбі металлургия зауыты" АҚ.

Кен Орындары: (Индер, Мақат, Кенбай), (Қашар, Лисаковск, Арқалық), (Абаил, Ачисай, Байжансай), (Березов, Лениногор, Вавилон), (Шанда, Қарғалы, Кемпірсай).

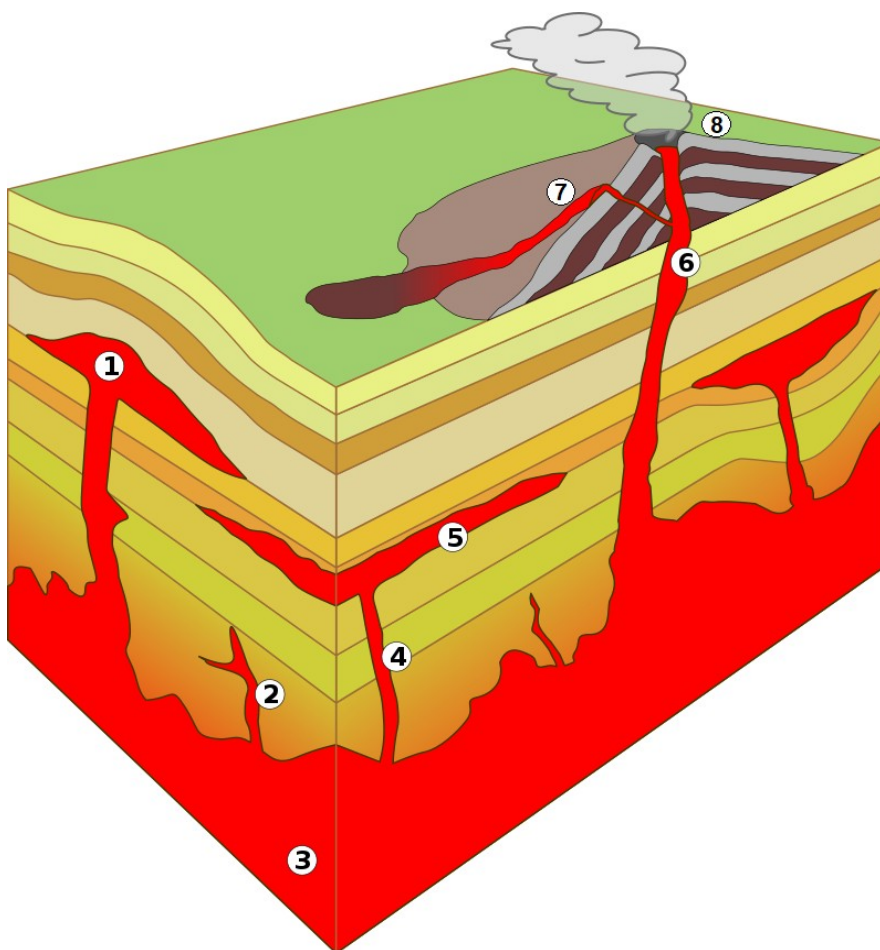
Аймақтың шекаралары:

№	Аймақ атауы	Жан басына шаққандағы ЖӨӨ (мың теңге)	Өнеркәсіп кәсіпорындары	Кен орындары	Аймақтың шекаралары
1.					
2.				Қарсақпай, Құмкөл, Жаманайбат	
3.			"Соколов-Сарыбай тау-кен байыту өндірістік бірлестігі" АҚ		
4.		3697,8			
5.	Түркістан облысы				

Толтыруға арналған кесте жауап парағында

Әрбір дұрыс жауап 0.5 баллмен бағаланады. Барлығы: 10 ұпай.

В1 сызбасы. Жер қыртысындағы магмалық денелер.

1.1. Келесі тізімде вулканизм мен магматизм формаларының атаулары берілген. В1 сызбасын зерттеп, суреттегі нөмірлердің біреуін келесі тізімдегі әр фигурамен сәйкестендіріңіз. [4]

Форма атаулары	Нөмір
Батолит	
Дайка	
Қосарлас (паразититті) конус	
Кальдера	
Лакколит	
Некк	
Апофиза	
Силл	

1.2. Дүние жүзіндегі ең үлкен кальдера қай аралда орналасқан? [1]

2. 7 және 5 формаларға енетін магманың құрамы бірдей, бірақ түзілген тау жыныстары әртүрлі. Себебін түсіндіріңіз. [3]

3. Поствулкандық құбылыстар – жанартаулық белсенділік бәсеңдегеннен кейін пайда болады және жанартаулық газдардың, көптеген газ-бу ағындарының, қатты қызған буы бар ыстық судың бөлінуімен байланысты. Мына фотосуреттерден поствулкандық құбылыстардың атауларын анықтаңыз: [2]

Фотосурет	Атауы

С бөлімі. “Қазақстанның флорасы”

Сізге өсімдіктердің кейбір түрлерінің фотосуреттері мен сипаттамасы берілді.

1. Өсімдік фотосуреттерінің нөмірлерін кестедегі олардың сипаттамасымен сәйкестендіріңіз. [5]

2. Кестедегі өсімдіктердің атауларын анықтаңыз. [5]

1	2
3	4
5	

Сурет нөмірі	Атауы	Сипаттама
		Өсімдіктің бұл түрі Қазақстанның шығысында, Ресейде, Моңғолияда, Қытайда кездеседі. Жартасты беткейлерде, тастарда, ойықтарда, кальцийге бай субстраттарда өседі. Ол кездейсоқ кездеседі, популяцияларда көп емес немесе дара өседі.
		Бүкіл солтүстік жарты шарда, Еуразияның қоңыржай белдеуінде, Солтүстік және Оңтүстік Африкада, Солтүстік Америкада таралған. Өсімдіктер Қазақстанның, Орталық Азияның, Оңтүстік Кавказдың, Украинаның далалары мен шөлдерінде жиі кездеседі. Бірқатар түрлерінің емдік маңызы бар, ол негізінен асқазанды емдеуде қолданылады.
		Оны планетадағы ең төзімді ағаш деп атайды. Олардың тамыры отыз метр жерге дейін жетеді және басқа өсімдіктер жете алмайтын тереңдіктен суды тарта алады. Көбінесе шөл өзендері ағып жатқан жерлерде өседі. Ерекше құрылымының арқасында олар мыңдаған жылдар бойы өмір сүреді. Әсіресе, реликті тоғай Балқаш қаласына жақын жерде Тоқырауын өзенінің бойында орналасқан.
		Бұл Қазақстанды әлемге әйгілі еткен флораның бірегей үлгісі. Өсімдіктің атауы оған бірінші рет назар аударған петерборлық ботаниктің құрметіне аталған. Оның бұл түрі биіктігі 7 м-ге дейін өседі. Ұзын күшті тамырлар құрғақ жағдайда да суды алуға мүмкіндік береді. Ол қатты аяздан және паразиттерден қорықпайды. Жабайы түрі Жоңғар Алатауы мен Іле Алатауының тау жоталары маңында жиі кездеседі.
		Ағаш тәріздес бұл өсімдік қазақ шөлінің символдарының бірі. Өсімдіктің бұл түрі биіктігі 1,5 метрге дейін өсетін бұта немесе 12 метрге дейін өсетін ағаш түрінде болуы мүмкін. Олар елді мекендерді құмнан қорғап, түйелерге жем болады. Күшті тамыр жүйесінің арқасында өсімдік құмды топырақта өмір сүре алады. Ол Орталық Азияның шөлдерінде, ал ең кең тараған тоғайлар Қазақстанда өседі.

D бөлімі. “Әлемдік балық өнеркәсібі”

Балық өнеркәсібі тамақ өнеркәсібінің бір саласы. Негізгі міндет - балық және басқа да теңіз өнімдерін өндіру (балық аулау және балық өсіру) және өңдеу.

1. Төмендегі терминдерді дұрыс фотосуреттермен сәйкестендіріңіз. Әрбір пішін үшін бір оң және бір теріс факторды (артықшылық/кемшілік) көрсетіңіз. [4.5]

Дәстүрлі балық аулау; балық өсіру/ аквамәдениет; кәсіптік балық аулау

Фотосурет	Термин	Артықшылық	Кемшілік

2. Кестені зерттеп, келесі сұрақтарға жауап беріңіз.

Елдер	Жыл сайынғы жабайы балық аулау, барлығы, млн т		Халық саны (млн)	ЖІӨ (млн. АҚШ доллары)
	2003–2012 жылдары, орташа	2013	2013	2013
ҚХР	12.759	13.97	1385.6	11,199,145
Индонезия	4.745	5.62	249.9	932,259
АҚШ	4.734	5.11	320.1	18,624,475
РФ	3.376	4.09	142.8	1,283,163
Жапония	4.146	3.62	127.1	4,940,159
Перу	7.063	5.83	30.4	192,207
Үндістан	3.085	3.42	1252.1	2,263,792
Вьетнам	1.994	2.61	91.7	205,276
Мьянма	1.643	2.48	53.3	63,225
Норвегия	2.417	2.08	5.0	371,076
Чили	3.617	1.77	17.6	247,028
Филиппин	2.244	1.13	98.4	304,905

D1 сызбасы. Әлемдік балық шаруашылығының жетекші елдері.

- 2.1 Қай елде (тізімдегі) жан басына шаққанда балық өндірісі жоғары? [0.5]
- 2.2 2013 жылы қай елде балық өндірісі салыстырмалы түрде ең көп төмендеді? [0.5]
- 2.3 Тізімнен 2013 жылы балық өндірісі төмендеген бір елді таңдаңыз. Осы елдердегі өндірістің төмендеуінің екі ықтимал себебін атаңыз. [2]
- 3.1 Балық өндірісіне әсер ететін 1 антропогендік процесті атаңыз. [1]
- 3.2 Сіз таңдаған антропогендік процесс балық өндірісіне қалай әсер ететінін сипаттаңыз. [1.5]

Е бөлімі. “Әлемнің жазуы (9)”

Сізге елдердің 5 сипаттамасы және осы елдерде қолданылатын жазудың 5 түрі берілген. Елдерді олардың сипаттамалары бойынша анықтаңыз. Жазбаларды олардың атауларымен және оларды пайдаланатын халықтар тұратын елдермен салыстырыңыз. *Ескерту: жазудың барлық түрлері мемлекеттердің ресми тілдерімен байланысты емес. Олардың кейбіреулерін этникалық азшылықтар пайдаланады.*

1. Жеті мемлекетті біріктіретін федералды мемлекет, олардың әрқайсысы абсолютті монархия болып табылады. Зәулім (көп қабатты) ғимараттар саны бойынша әлемдегі үшінші ел. 2019 жылдың ортасында халық құрылымындағы иммигранттардың пайызы 87,9% құрайды.
2. Теңізге шыға алмайтын ең көп қоныстанған ел. Өз континентіндегі ешқашан колония болмаған екі елдің бірі. Бұл елді еуропалықтар ашқан кезде, ол XII ғасырдан бастап Еуропада қауесет тараған аңызға айналған "пресвитер Джон патшалығы" ретінде қабылданды.
3. Бұл елде дәстүрлі мекен-жайлар қолданылмайды. Оның орнына әмбебап мекен-жай жүйесі қолданылады, оның көмегімен кез-келген масштабтағы объектілерге: бүкіл аймақтарға да, метрге дейінгі нүктелерге де жүгінуге болады. Стереотиптерге қарамастан, бұл экономикасы өнеркәсіпке қатты сүйенетін табиғи ресурстарға бай ел. Ел әлемдегі ең аз діндарлардың арасында 10-шы орында – халықтың шамамен 40% - ы өздерін атеист деп санайды. 1941 жылдан бері елдегі жазудың негізгі түрі болып табылатын жазу түрін осы елмен салыстырыңыз.
4. 2013 жылы бұл ел дамыған мемлекет мәртебесін жоғалтқан әлемдегі алғашқы ел болды. Дегенмен, ежелгі уақытта осы елде қолданылған тілге екі континент өз атауын береді-еуропалықтар ашқан бірінші және соңғы. Біріншісінің атауы әлемнің тиісті бөліктері аталған жергілікті пантеонның екі құдайының аттарынан тұрды. Екіншісінің атауы сөзбе-сөз "солтүстікке қарсы" дегенді білдіреді.
5. Бұл мемлекеттің шекаралары түнде қараған кезде ғарыштан көрінеді деп айтуға болады. Бұл елде 40 жылдан астам уақыт бойы, 2016 жылға дейін салық жүйесі болған жоқ, ал осы елде жұмыс істейтін күнтізбе бойынша қазір 112 жыл.

A.	زبراهه خدا جهلی اول نعمه سوبدی که بر دوشمن اولین بریدی که هر کیم آنکا اینکافا ملاک بولایا سَلَّمَ فِي ابْنِهِ الْوَحِيدِ الْوَالِدِ بِإِسْمِ اللَّهِ لَهُ كَلَّتِ يَامَنُ بِهِ لَكُنْ تَجُوزُ لَهُ الْعِيَادُ	B.	동냥을 해서 살아가는 주 백석을 바치겠다고 약속을 심 봉사는 너무 자신이
C.	ДШКУЪ ШЗЫГЪ Гештфъ рфиуыгы фыыгумукш Уч уфъ тгыйгфъ сшыгыую М Дшкуъ шзыгъ вшлшк ыше фъ	D	ἡ ἑξῆς: Ἀλλὰ: ὁ ἡρῶν: ὁ Ἀλλὰ: ὁ ἡρῶν: ὁ ἡρῶν: ὁ ἡρῶν: ὁ ἡρῶν: Ἀλλὰ: ὁ ἡρῶν: ὁ ἡρῶν: ἡ ἑξῆς: Ἀλλὰ: ὁ ἡρῶν:
E.	ἀφ᾽ ἑαυτῶν ἀφ᾽ ἑμῶν· καὶ πηγάσαν τὸς αὐτὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς οἷο ταύτην τῶν λαλεῖ δαιμόνιον ὁμοῦται αὐτὸν ἐξ πνεύματος· ἡ μὲν ὡς οὐρανὸς οὐ τοῦ οὐρανοῦ οἷο ἀπ᾽ προσοφθαλμοῦ οὐρανοῦ δέχονται τὸν αἶμα· καὶ οὐρανοῦ αἶμα καὶ αἶμα ἀπ᾽ οὐρανοῦ αἶμα καὶ ἐξ αὐτῆς· ταῦτα μὲν οὕτως ἐστὶν ἔργα τοῦτα ἐστὶν οὐρανοῦ δαιμόνιον ὁμοῦται ὁμοῦται οὐρανοῦ ἀρχοῦ οὐρανοῦ ὡς τὰ ἴω ποῦ αὐτῆς καὶ δαιμόνιον ἀρχοῦ οὐρανοῦ		

F бөлімі. “Бұлттар”

1. Фотосуреттер мен бұлт түрі бойынша бұлттарды анықтаңыз. [5]
 2. Сипаттама бойынша атмосфералық құбылысты анықтаңыз. [5]

Бұлттардың суреттері	Бұлттардың морфологиялық классификациясын атаңыз	Сипаттама бойынша атмосфералық құбылысты атаңыз
	1. Жоғарғы ярус бұлттары	11. Ауада көптеген ұсақ немесе қатты шаң немесе түтін бөлшектерінің жиналуына байланысты сұр, ақшыл немесе сарғыш перде түріндегі ауаның бұлттылығы қалай аталады?
	2. Ортаңғы ярус бұлттары	
	3. Жоғарғы ярус бұлттары	12. Жарық көзінің айналасында қайталама жарқылдың пайда болуымен сипатталатын атмосфералық оптикалық құбылыс қалай аталады, әдетте шеңбер, сақина, доға, жарық бағанасы немесе "гауһар шаң" түрінде болады?
	4. Ортаңғы ярус бұлттары	

	5. Жоғарғы ярус бұлттары	13. Диаметрі 0,5 мм-ден аспайтын, бұлттан немесе тұманнан өте баяу түсетін ұсақ тамшылар түріндегі сұйық жауын-шашын болып табылатын атмосфералық жауын-шашынның түрі қалай аталады?
	6. Төмеңгі ярус бұлттары	
	7. Вертикаль бағытта пайда болатын бұлттар	14. Бақылаушының көлеңкесінің айналасындағы бұлттағы түрлі-түсті жарық сақиналары болып табылатын Жарық дифракциясы қалай аталады?
	8. Төмеңгі ярус бұлттары	Ішінде көкшіл сақина, сыртында қызыл түсті, содан кейін сақиналар аз қарқындылықпен қайталануы мүмкін.

	9. Вертикаль бағытта пайда болатын бұлттар	
	10. Төмеңгі ярус бұлттары	15. Салқындатылған заттардағы ылғалды газдан бөлінген мұздың ұсақ кристалдары болып табылатын қатты атмосфералық жауын-шашынның түрі қалай аталады?

А секциясы. “Қазақстан өнеркәсібі”

№	Аймақ атауы	Жан басына шаққанда ЖӨӨ (мың теңге)	Өнеркәсіп кәсіпорындары	Кен орындары	Аймақтың шекаралары
1.					
2.				Қарсақпай, Құмкөл, Жаманайбат	
3.			"Соколов-Сарыбай тау-кен байыту өндірістік бірлестігі" АҚ		
4.		3697,8			
5.	Түркістан облысы				

В секциясы. “Жанартаулық үдерістер”

	Бедер пішіндерінің атаулары	Нөмірі
1.	Батолит	
	Дайка	
	Бүйірлік (паразиттік) конус	
	Кальдера	
	Лакколит	
	Некк	
	Апофиза	
	Силл	

1.2	
2.	
3.	

С секциясы. “Қазақстанның флорасы”

Сипаттам а №	Сурет нөмірі	Атауы
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

D секциясы. “Әлемдік балық өнеркәсібі”

№	Сызба а	Термин	Артықшылығы	Кемшілігі
1.	1.			
	2.			
	3.			
2.1				
2.2				
2.3				
3.1				
3.2				

E секциясы. “Әлемнің жазуы (9)”

№	Ел атауы	Жазу нөмірі
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

F секциясы. “Бұлттар”

№	Жауабы
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	
13.	
14.	
15.	

**Комплект заданий
заключительного этапа
Республиканской олимпиады по географии
2022/2023
9 класс
Письменный тур**

21 марта 2023, г. Шымкент

Инструкции к выполнению олимпиады:

Для решения заданий олимпиады вам доступны **бланки ответов** (со специальным штампом в углу листа) и **чистые листы для черновиков**. Вы можете использовать черновики для решений, однако, не забудьте перенести все решения на листы ответов. **Ответы, написанные внутри черновиков, проверяться не будут.**

Учтите, что вам **не будет** выделено дополнительное время на перенос решений на бланки ответов.

Вам **разрешается** использовать:

- Ручки (в том числе цветные для составления диаграмм и графиков)
- Карандаши
- Линейки и транспортиры
- Калькулятор
- Циркуль

Вам **запрещается** использовать:

- **Атласы** и прочие справочные материалы, учебники или конспекты.
- Любые устройства связи: смартфоны, смарт-часы или любые другие гаджеты, способными предоставлять информацию в текстовом, графическом и/или аудио формате, из внутренней памяти или загруженную с интернета.
- Помощь других участников олимпиады **в любой форме**.

В заданиях с вычислениями **не забудьте указать единицы измерения**.

В ответах **разрешается** использовать термины на английском или русском, если у термина нет общепринятого перевода на русский или казахский язык.

На листах ответов пишите чётко и разборчиво.

Время выполнения: 3 часа (180 минут).

Этот тур состоит из 6 заданий по 10 баллов каждое.

Максимальное количество баллов, которое можно получить за этот тур – 60.

Этот тур составляет 40% от общего балла за Республиканскую Олимпиаду.

Таким образом, при вычислении результата за этот тур, используется формула:

$$\frac{X(\text{балл участника олимпиады за этот тур})}{60(\text{максимальный балл за тур})} * 40$$

Содержание

Секция А. “Промышленность РК”	
Секция В. “Вулканические процессы”	
Секция С. “Флора Казахстана”	
Секция D. “Мировая рыбная промышленность”	
Секция Е. “Письменность мира (9)”	
Секция F. “Облака”	

Секция А. “Промышленность РК”

1. Заполните таблицу, используя уже заполненные ячейки. Ниже перечислены предложены следующие варианты ответов для каждого столбца **с одним лишним вариантом**. Силуэты регионов могут быть не ориентированы на север. [10]

Имя Региона: Атырауская область, Карагандинская область, Восточно-Казахстанская область, Улытауская область, Костанайская область.

Внутренний Региональный Продукт на душу населения (тыс. тенге): 1065,4; 3104,0; 13145,0; 4663,5; 5293,7.

Предприятия промышленности: АО «Жардемский Горно-Обогатительный Комбинат», ТОО «Тенгизшевройл», АО «Кентауский Трансформаторный Завод», АО «Алюминий Казахстан», АО «Ульбинский Metallургический Завод».

Месторождения: (Индер, Макат, Кенбай), (Качар, Лисаковск, Аркалык), (Абаил, Ачисай, Байжансай), (Березовское, Лениногорское, Вавилонское), (Шанда, Каргалы, Кемпирсай).

Границы региона:

Таблица для заполнения в бланке для ответов

№	Имя региона	ВРП на душу населения (тыс. тенге)	Предприятия промышленности	Месторождения	Границы региона
1.					
2.				Карсакпай, Кумколь, Жаманайбат	
3.			АО «Соколовско-Сарбайское горно-обогатительное производственное объединение»		
4.		3697,8			
5.	Туркестанская область				

Каждый правильный ответ оценивается в 0.5 балла. Итого: 10 баллов.

Секция В. “Вулканические процессы”

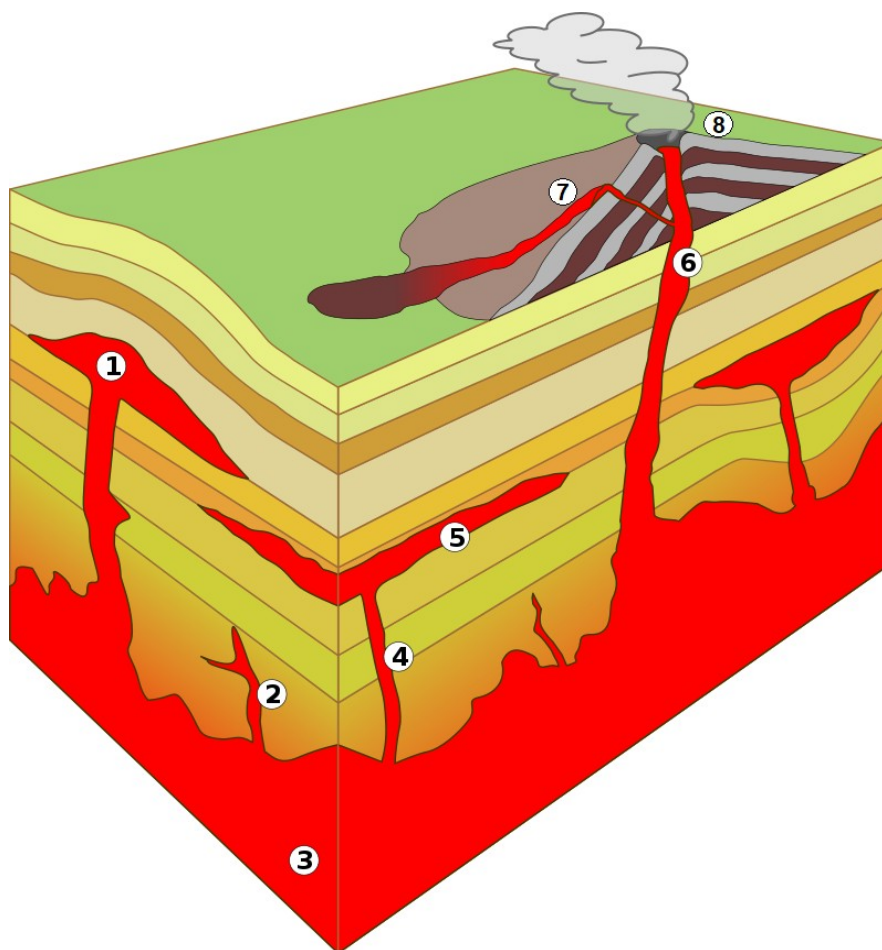

Схема В1. Магматические тела в земной коре.

- Следующий список содержит названия форм вулканизма и магматизма. Изучите схему В1 и сопоставьте по одному из чисел с рисунка с каждой формой в следующем списке. [4]

Названия форм	Номер
Батолит	
Дайка	
Побочный (паразитический) конус	
Кальдера	
Лакколит	
Некк	
Апофиза	
Силл	

- На каком острове находится крупнейшая по площади в мире кальдера? [1]
- Состав магмы, которая поступает в формы 7 и 5, одинаковый, но горные породы образуются разные. Объясните, почему. [3]
- Поствулканические явления – возникают и происходят после того, как вулканическая активность стихает, и связаны с выделением вулканических газов, многочисленных газопаровых струй и горячей воды с перегретым паром. Определите названия поствулканических явлений по следующим фотографиям: [2]

Фотография	Название

Секция С. "Флора Казахстана"

Вам даны фотографии и описания некоторых видов растений.

1. Сопоставьте номера фотографий растений с их описаниями в таблице. [5]

2. Определите названия растений в таблице. [5]

1	2
3	4
5	

Номер фотографии	Название	Описание
		Этот вид растения встречается на востоке Казахстана, в России, Монголии и Китае. Произрастает на каменистых обнажениях, скалах, в расщелинах, на субстратах, богатых кальцием. Встречается спорадически, в популяциях необилён или растёт единично.
		Распространена по всему северному полушарию, в умеренном поясе Евразии, в Северной и Южной Африке, Северной Америке. Растения наиболее распространены в степях и пустынях Казахстана, Центральной Азии, в Закавказье, на Украине. Ряд видов имеет лекарственное значение, используется преимущественно в желудочных средствах.
		Ее называют самым живучим деревом на планете. Их корни могут уходить на тридцать метров в землю и доставать воду с таких глубин, куда не достигнет ни одно другое растение. Зачастую растут в местах, где когда-то протекали пустынные реки. Благодаря особому строению они живут тысячи лет. Реликтовая чаща, в частности, находится недалеко от города Балхаш у реки Тоқырау.
		Это уникальный образец мировой флоры, которым знаменит Казахстан. Ее назвали в честь одноименного петербургского ботаника, который первым обратил внимание на растение. Этот вид растения может вырасти до 7 м в высоту. Длинные сильные корни позволяют ей добывать воду даже в засушливых условиях. Ей не страшны сильные морозы и паразиты. Наиболее распространена дикая у горных хребтов Джунгарского Алатау и Заилийского Алатау.
		Это древовидное растение — один из символов казахстанской пустыни. Этот вид растения может приобретать форму кустарника, вырастая на 1,5 метра в высоту, или дерева, возвышающегося до 12 метров. Они защищают населенные пункты от песка и служит кормом для верблюдов. Благодаря мощной корневой системе растение способно выживать на песчаной почве. Оно произрастает в пустынях Центральной Азии, а самые обширные заросли находятся в Казахстане.

Секция D. “Мировая рыбная промышленность”

Рыбная промышленность — отрасль пищевой промышленности. Основная задача — добыча (рыболовство и рыбоводство) и переработка рыбы и других морепродуктов.

1. Сопоставьте следующие термины с правильными картинками. Укажите один положительный и один отрицательный фактор (преимущество/недостаток) для каждой формы. [4.5]

Традиционное рыболовство; рыбоводство/аквакультура; промышленное рыболовство

Фотография	Термин	Преимущество	Недостаток

2. Изучите таблицу и ответьте на следующие вопросы.

Страны	Годовой улов дикой рыбы, всего, млн тонн		Население (млн)	ВВП (млн долларов США)
	2003–2012 годы в среднем	2013	2013	2013
КНР	12.759	13.97	1385.6	11,199,145
Индонезия	4.745	5.62	249.9	932,259
США	4.734	5.11	320.1	18,624,475
РФ	3.376	4.09	142.8	1,283,163
Япония	4.146	3.62	127.1	4,940,159
Перу	7.063	5.83	30.4	192,207
Индия	3.085	3.42	1252.1	2,263,792
Вьетнам	1.994	2.61	91.7	205,276
Мьянма	1.643	2.48	53.3	63,225
Норвегия	2.417	2.08	5.0	371,076
Чили	3.617	1.77	17.6	247,028
Филиппины	2.244	1.13	98.4	304,905

Схема D1. Страны-лидеры мировой рыбной промышленности.

- 2.1 В какой стране (из этого списка) самое высокое производство рыбы на душу населения? [0.5]
- 2.2 В какой стране в 2013 году произошло наибольшее относительное падение производства рыбы? [0.5]
- 2.3 Выберите одну страну из списка, чье производство рыбы упало в 2013 году. Назовите две возможные причины падения производства в этих странах. [2]
- 3.1 Назовите 1 антропогенный процесс, которые влияет на производство рыбы. [1]
- 3.2 Опишите, как выбранный вами антропогенный процесс влияет на производство рыбы. [1.5]

Секция Е. “Письменность мира (9)”

Вам даны 5 описаний стран, и 5 видов письменности, используемых в этих странах. Определите страны по их описаниям. Сопоставьте письменности с их названиями, и со странами, в которых живут народы, использующие их.

Примечание: не все виды письменности соотносятся с официальными языками государств. Некоторые из них используются этническими меньшинствами.

1. Федеративное государство, объединяющее семь государств, каждое из которых является абсолютной монархией. Третья страна в мире по количеству небоскрёбов. На середину 2019 года процент иммигрантов в структуре населения составляет 87,9 %.
2. Самая населённая страна без выхода к морю. Одна из двух стран своего континента, которая никогда не была колонией. Когда эта страна была открыта европейцами, она была принята за легендарное «царство пресвитера Иоанна», слухи о котором ходили по Европе с XII века.
3. В этой стране не используются традиционные адреса. Вместо этого, применяется Универсальная адресная система, с которой можно адресовать объекты любого масштаба: как целые регионы, так и точки с точностью до метра. Вопреки стереотипам, это богатая природными ресурсами страна, экономика которой сильно опирается на промышленность. Страна находится на 10-м месте среди наименее религиозных в мире – около 40% населения относят себя к атеистам. Сопоставьте с этой страной вид письменности, который является основным видом письменности в стране с 1941 года.
4. В 2013 году эта страна стала первой в мире, потерявшей статус развитого государства. Тем не менее, языку, который использовался в этой стране в древности, своим названием обязаны два континента - первый и последний по порядку открытия европейцами. Название первого было составлено из названий двух богов местного пантеона, в честь которых были названы соответствующие части света. Название второго буквально означает “против севера”.
5. Можно сказать, что границы этого государства видны из космоса, если посмотреть на него ночью. В этой стране более 40 лет, до 2016 года, не было системы налогообложения, а по календарю, который действует в этой стране, сейчас идёт 112 год.

A. زیرا که خدا جهانی اول نفر سویدی که بر دوشین اوطن بیروی که هر کیم آنکا اینکا ملاک بولایا سَلَمٌ لِّعِبَادِهِ الْوَحِيدِ الْوَحِيدِ الْوَحِيدِ بِأَسْمَاءِ تَهْتَكُ لَهُ كَلِمَاتٍ يَأْمُرُ بِهِ لَكِن تَجِبُونَ لَهُ الْعِيَادَ	B. 동냥을 해서 살아가는 주 백석을 바치겠다고 약속을 심 봉사는 너무 자신이
C. ДШКУЪ ШЗЫГЪ Гештфь рфиуыгы фыыгумукш Уч уфь тгыйгфь сшыгтую М Дшкуъ шзыгъ вшлшк ыше фь	D. አኚሃ፡ለአጭ፡ወስዳጭ፡ሃ ለራሔል፡ወጸርኝ፡በቃለ ክዩ፡ወዳድአ፡ለራሔል፡ ወልደ፡አኅቱ፡ለለባ፡ወ፣
E. ἀφίστασθαι ἀφ'ἑμῶν· καὶ πηρώσαν τὸς αὐτὸν τοῖς ὀρλοῖς οἷο ταῖς ἡτῶν λαλεῖ δαίμων οἷον ὁμοσαῖται αὐτὸν βεβ- πῆμενταμ, ἢ μὴ ἔσονται ἐπιμαχοῦς αὐ- τοῦ ὁμοῦ οἷο ἀπ' προσφάηται, οὕτω δέχονται τὸν ἀρατὸν· καὶ οὐ πομπὴ αἶθρον καὶ ἀφ' ἄροσ ἀμδρείων ἀπτοῖ καὶ ξω ἀπὸ τῆ· ταῖτα μὲν οὕτω βῆτω φέρει τοῦτα βῆμεν· τοῦ δαῖμονος ὁμοῦ χρῆμα ὅσ' ἐστὶ ἄρχομεν ὡς τὰ ἴω πολεμὰτῶ καὶ δημοσθένος ἀρατῆροῖς	

Секция F. “Облака”

1. Определите облака по фото и типу облака. [5]
2. Определите атмосферное явление по описанию. [5]

Фото облаков	Тип облака	Назовите атмосферное явление по описанию
	1. Облака верхнего яруса	11. Как называется помутнение воздуха в виде сероватой, белёсой или желтоватой пелены вследствие скопления в воздухе большого количества мелких или твёрдых частиц пыли или дыма?
	2. Облака среднего яруса	
	3. Облака верхнего яруса	12. Как называется атмосферное оптическое явление, характеризующееся возникновением вторичного свечения вокруг источника света, как правило, имеющее форму круга, кольца, дуги, светового столба или «алмазной пыли»?
	4. Облака среднего яруса	

	5. Облака верхнего яруса	
	6. Облака нижнего яруса	13. Как называется вид атмосферного осадка, представляющий собой жидкие осадки в виде мелких капель диаметром не более 0,5 мм, очень медленно выпадающих из облаков или тумана?
	7. Облака вертикального развития	14. Как называется дифракция света, представляющая собой цветные кольца света на облаке вокруг тени наблюдателя? Внутри находится голубоватое кольцо, снаружи — красноватое, далее кольца могут повторяться с меньшей интенсивностью.
	8. Облака нижнего яруса	

	9. Облака вертикального развития	
	10. Облака нижнего яруса	15. Как называется вид твердых атмосферных осадков, представляющие из себя мелкие кристаллы льда, выделившегося из влажного газа на охлаждённых предметах?

Секция А. “Промышленность РК”

№	Имя региона	ВРП на душу населения (тыс. тенге)	Предприятия промышленности	Месторождения	Границы региона
1.					
2.				Карсакпай, Кумколь, Жаманайбат	
3.			АО «Соколовско-Сарбайское горно-обогатительное производственное объединение»		
4.		3697,8			
5.	Туркестанская область				

Секция В. “Вулканические процессы”

	Названия форм	Номер
1.	Батолит	
	Дайка	
	Побочный (паразитический) конус	
	Кальдера	
	Лакколит	
	Некк	
	Апофиза	
	Силл	

1.2	
2.	
3.	

Секция С. “Флора Казахстана”

№ описания	Номер фотографии	Название
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

Секция D. “Мировая рыбная промышленность”

№	Схема	Термин	Преимущество	Недостаток
1.	1.			
	2.			
	3.			
2.1				
2.2				
2.3				
3.1				
3.2				

Секция E. “Письменность мира (9)”

№	Название страны	Номер письменности
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

Секция F. “Облака”

№	Ответ
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	
13.	
14.	
15.	